

Per Øverland: Historieglimt 231

Ulstادلøkkveien

Ulstادلøkkveien er lagt over jordene på gården som lå her i over hundre år. Som så mange av gatene på Lademoen har den betegnelsen vei og ikke gate selv om den er en typisk byggate. Slike gater med rekker av leiegårder på begge sider ble bygget mange steder i Europa i første del av 1900-tallet. Bygningene er i en stil som var typisk for tiden omkring 1910.

Ulstادلøkken var en av de eldste og fineste gårdene som ble oppdyrket på den gamle beitemarka på Lademoen. Den fikk navn etter mannen som grunnla gården, Gunder eller Gunnar Ulstad. Han var sønn av Peder Ulstad på Ulstad gård i Hegra i Stjørdal og kom til Trondhjem og slo seg ned som

Ulstادلøkkveien østover fra Jon Raudes gate. Foto: Bjørn Lien.

kjøpmann på Bakklandet. Der hadde han sin bygård med butikk i Nygata 2. På gården kunne han produsere varer for salg i butikken i byen. Gunder Ulstad (1753-1825)

bygget av Rønningen i 1795

et jordstykke på 80 mål som ble til

Ulstادلøkken gård. Han kjøpte det i 1802. Han bygde det som skulle bli vestfløyen på hovedhuset og andre nødvendige hus og satte i gang gårdsdriften. Alt dette skjedde ved siden av hans hovedoppgave som var å drive forretningen På Bakklandet. Sønnen Johan Gjert (1783-1847) overtok

både forretningen og gården da faren døde i 1825. Han fikk fire sønner: Den eldste Gunerius (1807-1892) levde ugift og overtok både gården og forretningen i 1847 da hans far døde. Han drev begge virksomheter i en lang årrekke. Han hadde ingen etterkommere. Da han døde i 1892 var det flere arvinger. Den som ble talsmann for arvingene var brorsønnen og presten Reinholdt Ulstad. Han var sogneprest i Melhus og ble pensjonist i 1909. Han benyttet Ulstadløkken som feriested.

Arvingene etter Gunerius Ulstad oppdaget snart at tiden for gårdsdrift var i ferd med å renne ut. Byen rykket nærmere. Behovet for byggegrunn var stort. Prisene på tomter steg. Det var særlig behov for å bygge boliger for arbeiderbefolkningen som led under elendige boligforhold. Arvingene til Ulstadløkken tilbød kommunen i 1902 å kjøpe gården for kr. 75.000. Tautrekking mellom politikerne førte til at tilbudet ikke ble imøtekommet. Denne interessante saken kan vi ikke utdype her, men bare nevne at året etter forhandler kommunen om å kjøpe gården for vel kr. 81.000. Dette forslaget fikk ikke det nødvendige 2/3 flertall i bystyret. Det endelige resultat ble at kommunen likevel kjøpte. Det skjedde først i 1910 og da til kr. 150.000!

Ulstadløkkveien het opprinnelig Nedre Møllenberg gate. Den var en forlengelse av gata på Møllenberg over landeveien og inn mot Ulstadløkken gård. I 1899 fikk den navnet Ulstadveien og i 1917 ble navnet endret til Ulstadløkkveien. Det er all grunn til å tro at veien er lagt der gårdsveien fra Buran til tunet på Ulstadløkken lå Dette er nevnt av Senior i *Vandringer på Lademoen og i Strinda 1880*, Trondheim 2015, side 9. De fleste husene er oppført først på 1900-tallet. Det fineste huset i gata, nummer 13, ble oppført i 1911-12 ved arkitekt Thorkild Berg og byggmester Anthon Nødtvedt, som selv flyttet inn i gården. De store bygningene til Nidar sjokoladefabrikk, nummer 15 og 17, ble bygd i 1913-14. De er oppført i mur. Etter den store brannen på Lademoen i 1899 ble det innført murtvang i den nye bydelen. Om gården og nedbyggingen av den, kan en lese i et par av Lademoen kirkes småskrifter. I *Lademoen i gamle dager*, Trondheim 2006, er det gjengitt artikler av byhistorikeren Henrik Mathiesen og journalisten Asbjørn Lund.

For å få et glimt av livet i gata tar vi for oss Adressebok for Trondhjem 1925 som en kan finne på nettet. I nummer 1 finner vi i 1. etasje tre personer. Skipper Odin Johannessen, skoleelev Erling Normann og formann E. Erlandsen. I

2. etasje bor platearbeider Samuel Dahl med datter Petra som er butikkdame og postbud Arne Soknes. I 3. etasje finner vi to arbeidersker, Hanna Dahl og Johanne Langaas og forhenværende baker Johan Jensen. Adresseboka tar bare med voksne som arbeider eller har en tittel. Vi finner ikke mindreårige barn eller hjemmeværende koner. Nummer 3 er ikke nevnt. I nummer 5 og 7 ligger The North Atlantic Canning Co, en hermetikkfabrikk. Nr. 9 har fabrikkens kontor og der bor en rekke personer eller familier som arbeider i fabrikk. 5 til 7 er i dag nye mursteinsblokker. I 1925 lå det altså store bedrifter i begge ender av gata. I 11 og 13 finner vi mange boende i alle fire etasjer. I nr. 13 er oppført 81 navn. Her bodde mange mennesker! Går vi over gata til nr. 2 til 4 finner vi større familier med opp til 7 med titler. Trondheim kommune har numrene 14 til 32 der folk har en flora av ulike yrker. De hører i dag under TOBB.

Et par sitater fra Hildur Johansen, som vokste opp i nr. 10, forteller mye om boforholdene. Det heter i *Lademoen Minnealbum* fra 2009: «I gården var det 15 smale og lange leiligheter på ett eller to rom og kjøkken. Mange kjøkken hadde komfyr i en krok, under det som ble kalt «mantjel», det var en hette over komfyren eller gassen som for det meste ble brukt.» Videre forteller hun: «Leilighetene var ufattelig små, og en gåte hvordan det kunne gå an med 7 gutter og mor og far på to rom og kjøkken. 4 barn, gutter og piker, pluss foreldre på ett rom og kjøkken. Tolv barn pluss foreldre på to rom og kjøkken, men likevel like ren og hel i tøyet. Det var to familier om hvert klosett og det var vaskekjeller for femten familier og den måtte bestilles i god tid hos huseieren. Det var mørkt i kjellergangene, bare en glødelampe i hver ende av en lang gang. Størhuset ikke stort bedre, trangt og med lite avtrekk så dampen sto som en sky nede i kjelleren.» Til slutt skriver hun om den daglige hygiene: «Å hvor deilig vi har det, med varmt vann og en dusj når vi måtte ønske oss det, - mot å måtte varme hver eneste vannskvett på plate eller primus, gass m. m. For min generasjon og den før det skjedde den daglige morgenvasken under kaldtvannskranen. Tidlig i barneårene var det sinkstampen foran ovnen vi badet i vær fredag. Det ble varmet vann i en kjele på gassen. For en fryd for oss, men for et arbeid for mor.»

Hvorfor ikke ta en spasertur under trærne i Ulstadløkkveien for å merke litt av historisk sus en hundre år gammel bygata på Lademoen!